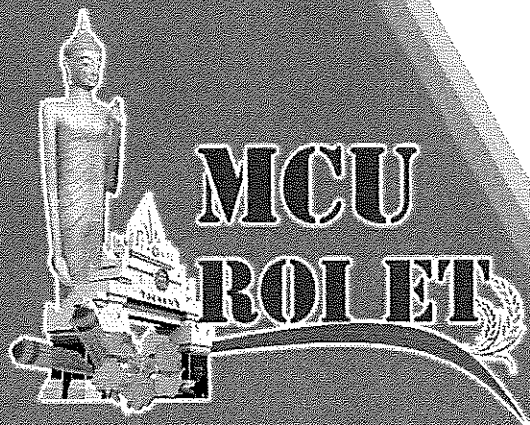

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1

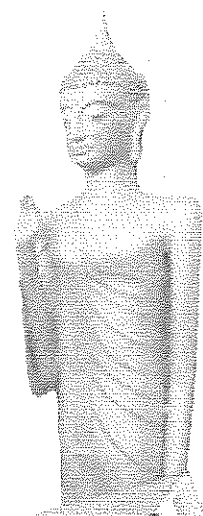
CONGRESS I

Buddhism and Local Wisdom
for Sustainable Development
22 February 2019

“พระพุทธศาสนา
กับภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

22 กุมภาพันธ์ 2562

ณ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University RoiEt Buddhist college

- >ดร.สุกานดา จันทวารีย์ และคณะ
146. กระบวนการสร้างความเป็นพลเมืองตามหลักสูตรการเรียนการสอนสาขาวิชา
รัฐศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด 1487
- >ดร.สุทธิพันธ์ อริญญาวาส และคณะ
147. การวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎหมาย(Regulatory Impact
Assessment: RIA) ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(พุทธศักราช 2560) 1497
- >สุพิชญา กันกา
148. ผ้าไหม ไทย-จีน ยุคก่อนประวัติศาสตร์ : คุณค่าความงามและสายสัมพันธ์ 1512
- >พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุนวิภาณี (หาญพงษ์) และคณะ
149. จุดยืนของอุดมการณ์ทางการเมืองยุคกระแสทุนและข้อมูลข่าวสาร 1522
- >รศ. ดร.พรรษา พฤตยงกูร
150. ส่องหน้า แลหลังสงฆ์ไทยในรอบปี 61 1529
- >พระเมธีธรรมาจารย์,ดร.
151. ถอดบทเรียนจากพื้นที่ : การดูแลผู้สูงอายุตามแนวพุทธในจังหวัดสมุทรสงคราม 1536
- >สุภัทรชัย สีสะไบ และคณะ
152. แนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อแก้ปัญหาเกษตรกรรมน้ำล้นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลป่าพลู อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน 1549
- >นายวชิษฐ์พล กุลพรม และคณะ
153. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๓ 1559
- >พระทวี โชติวิโร (ณ หนองคาย)และคณะ
154. การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
ศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดชัยภูมิ 1569
- >พระปลัดสมควร ปญญาวิโร (ปลื้มสุด) และคณะ
155. การบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เขต ๑ 1581
- >พระปลัดศรายุทธ มหานรินโท (มหาประโค) และคณะ
- ภาคผนวก
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประชุมวิชาการ 1593
 - คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความวิชาการ (Peer Review) 1602
 - คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกบทความดีได้น 1604

จุดยืนของอุดมการณ์ทางการเมืองยุคกระแสทุนและข้อมูลข่าวสาร

รศ. ดร.พรรษา พุฒยางกูร¹

บทคัดย่อ

อุดมการณ์ช่วยสนับสนุนความชอบธรรมให้เกิดขึ้นเมื่อมีการเรียกร้องหรือปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มต่างๆ ในสังคม แต่ในยุคกระแสทุนและข้อมูลอาจจะทำให้จุดยืนของอุดมการณ์ทางการเมืองเปลี่ยนแปลง ยิ่งในกระบวนการทางการเมืองของไทยปัจจุบัน มีการนำนโยบายประชานิยมและประชารัฐมาดำเนินการโดยที่ใช้คนจนเป็นฐาน ก็ถือว่าเป็นการใช้วิธีหยาบยี่นสิ่งของให้คนจนซึ่งอาจจะมีผลให้การเมืองหันเหออกจากปัญหาเชิงโครงสร้างและขาดความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจและการเมือง กลายเป็นการเปลี่ยนสัญลักษณ์ทางการเมืองเดิมที่ประชาชนยึดถือมาเป็นสัญลักษณ์ใหม่ที่ฝ่ายการเมืองคำนึงถึงแต่คะแนนเสียงในช่วงก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งประชาชนต้องการตัวแทนที่ไม่โกงกิน มีความซื่อสัตย์ ขยันทำงาน เป็นบุคคลผู้ซึ่งทุ่มเทชีวิตเพื่อรับใช้ประชาชนและประเทศชาติในด้านกิจกรรมทางการเมือง เพื่อยังความยุติธรรมและสันติให้แก่สังคม และพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต แต่สภาพอุดมการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนไปอาจส่งผลต่อการนำนโยบายมาดำเนินการเช่นกัน

คำสำคัญ : อุดมการณ์, การเมือง, นักการเมือง

Abstract

When demanding or trying to protect the interests of various groups in society, it will look at tools that help support the righteousness that is formed. But in the age of capital and information may make the position of political ideology change. Even more in the current Thai Politics. The Populism and Sustainable Thai Idealism are implemented by using the poor as a base. It is considered to be a way to bring things to the poor, which may result in politics turning away from structural and irresponsible economic and political problems. Became a change of the old political symbol that people took as a new symbol. That the political parties consider only the votes before the election. Which people want agents that are not mocked with integrity, diligence, work as a person who dedicated his life to serve the people and the nation in political activities, for justice and peace for society and protect the interests of the people with integrity. But the changing political ideology may affect the implementation of policies.

Keywords: Ideology, politics, politicians

¹ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

1. บทนำ

ความพยายามขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ อันเป็นหนทางการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งปัจจุบันกำลังใช้คำว่า “Thailand 4.0” โดยมีวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย มีเป้าหมายเปลี่ยนเศรษฐกิจแบบเดิมไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม แต่แนวทางดังกล่าวมีนักวิเคราะห์การเมืองหลายคนมองว่าอาจจะย้อนแย้งอุดมการณ์ทางการเมืองที่เป็นอยู่ในเวลานี้ก็ได้ ด้วยเหตุที่อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นระบบความเชื่อของกลุ่มคนในทางการเมืองที่กลุ่มคนนั้นยอมรับและใช้เป็นหลักเกณฑ์ทางการเมือง เพื่อการอธิบายข้อที่จะได้นำมาสู่การตัดสินใจให้เกิดแนวยึดถือปฏิบัติในทางการเมืองร่วมกัน อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นระบบความเชื่อที่มีลักษณะสำคัญคือ การสร้างหลักการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มคน เป็นสิ่งที่กลุ่มคนใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและช่วยให้กลุ่มคนนำมาเป็นข้ออ้างในการทำกิจกรรมทางการเมือง แต่เมื่อมีการรวมกลุ่มการเมืองเป็นพรรคการเมือง ก็มีการเสนอประเด็นของนโยบายซึ่งถูกกล่าวขานกันมากก็คือนโยบายที่เป็นที่ต้องการของประชาชนและถูกใจประชาชน ซึ่งในยุคสมัยหนึ่งของรัฐบาลไทยที่ได้เสนอนโยบายที่เรียกว่า “ประชานิยม” และต่อมาก็เชื่อว่ามีกรนำมาพัฒนาต่อเนื่องจนมี “โครงการไทยนิยมยั่งยืน” จึงมีคำถามเกิดขึ้นมากมายว่าอุดมการณ์ทางการเมืองของนักการเมืองแต่เดิมได้ถูกสถานการณ์กดดันจนต้องปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยแห่งสถานการณ์ใช้หรือไม่ และอุดมการณ์ที่แท้จริงเวลานี้ควรเป็นอย่างไร

2. เนื้อหา

ในกระบวนการปกครองระบอบของประเทศ ซึ่งต้องมีอุดมการณ์ทางการเมืองปกครองด้วย และในส่วนของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยนั้นถือว่าเป็นอุดมการณ์ทางประชาธิปไตยเป็นหลักการที่ต้องมีการยึดถือในการบริหารประเทศ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับระบบการปกครองในประเทศใดประเทศหนึ่ง ที่ใช้อยู่และก่อให้เกิด ความสุข ความสำเร็จได้ การที่จะทำให้มีการยอมรับในกระบวนการปกครอง ส่วนหนึ่งนั้นเชื่อกันว่าเกิดจากอุดมการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยซึ่งเคยมีการปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาก่อน และได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การพัฒนารูปแบบของประชาธิปไตยซึ่งปลูกฝังให้เกิดอุดมการณ์ประชาธิปไตย ยังมีความเหลื่อมล้ำจนก่อให้เกิดเสถียรภาพของรัฐบาลที่ไม่แน่นอน วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยอาจจะไม่สอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองในบางลักษณะก็อาจจะเป็นไปได้ ทั้งนี้สามารถพิจารณาได้จากบางประเทศที่ได้รับการสนับสนุนจากพลเมืองที่มีอุดมการณ์ จนเป็นแรงหนุนส่งให้มีความเข้มแข็งทางการเมือง และอาจจะมิจุดต่างจากประเทศไทยที่แม้ว่าจะถูกวิพากษ์ถึงการไม่พัฒนาทางประชาธิปไตยไปมากเท่าที่ควร เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางการเมืองหลายครั้ง เช่น การปฏิวัติรัฐประหาร ล้มเลิกรัฐธรรมนูญประเทศไทยมีปัญหาด้านความมั่นคง และความมีเสถียรภาพของรัฐบาลก็ตาม แต่สาเหตุสำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญก็คือ วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะไม่สอดคล้องกับ “อุดมการณ์ทางการเมือง” แต่มีลักษณะเด่นปรากฏคือลักษณะ “วัฒนธรรมอำนาจนิยม” เป็นสังคมที่ถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมที่นิยมยกย่องผู้มีอำนาจ นอกจากนี้สถานการณ์กลุ่มทุนทางการเมืองยังทำให้บรรดาแนวคิดทฤษฎีทางการเมืองที่นักปรัชญาในอดีตพยายามใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ทาง

ประชาธิปไตยมาโดยตลอดนั้น บัดนี้กลับถูกมองว่าแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว เริ่มกลายเป็นจุดด้อยมากกว่า เนื่องจากอิทธิพลของนิติบุคคลที่มีทรัพย์สินเงินทองมากกว่างบประมาณแผ่นดินในหลายประเทศ สามารถระดมทุน เข้าควบคุมกลไกทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศต่างๆ ได้ ดังนั้นจึงมีการกล่าวถึงความมั่นคงของกลุ่มธุรกิจนายทุนซึ่งหมายถึงความมั่นคงของรัฐ² ดังนั้นทั้ง “อุดมการณ์ทางการเมือง” และ “วัฒนธรรมอำนาจนิยม” ต่างผสมผสานเสมือนสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลักในทุกรูปแบบ

อุดมการณ์เป็นบริบทแห่งตุลยภาพทางการเมือง

นักวิชาการต่างให้ความหมายของอุดมการณ์(Ideology)คล้ายๆ กัน และบางความหมายแม้จะไม่ตรงกับความหมายทางวิชาการที่เดียวแต่อุดมการณ์ก็เป็น “มโนทัศน์” หลากๆ มโนทัศน์ที่มาจากเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันอย่างเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน คือ เชิงปัจเจกการหรือเป็นปัจเจก “เหตุ” ปัจเจก “ผล” ต่อกันแบบไม่ลึกซึ้งนัก” คือขาดการสอดประสานเชิงตรรกวิทยา³ ทั้งนี้สามารถพิจารณาให้เห็นได้ว่า อุดมการณ์มีลักษณะเป็นกลางๆ เพราะเห็นได้ว่ามีทั้งความหมายในทางดีและทางไม่ดี แต่ที่เข้าใจกันอีกคำหนึ่งก็คือ “อุดมคติ” ที่มีกหมายถึงสภาพการณ์ที่ดี เป็นสภาพที่ควรมุ่งหวังและเชิดชูระดับตัวบุคคล อุดมคติมีความหมายเอนเอียงไปในทางบวก แต่อุดมการณ์เป็นศัพท์ซึ่งมีความหมายไปในทางบวกหรือลบก็ได้ โดยคำว่าอุดมการณ์เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความเชื่อที่เป็นรูปแบบแห่งความคิดซึ่งบุคคลมีความเชื่ออย่างแน่นแฟ้น อุดมการณ์อันประกอบด้วยมโนทัศน์ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน เมื่อมีอยู่ในตัวบุคคลอาจขัดแย้งกันได้

คนที่มีแนวคิดในทิศทางเดียวกันและมีการแสดงออกในบทบาททางการเมืองการปกครองด้วย ย่อมยึดถืออุดมการณ์ในรูปแบบเดียวกัน มีการกำหนดทำที่มีจุดหมายไปในเรื่องต่างๆ ทั้งสังคมภายในและสังคมนอกประเทศ การที่ชนชั้นนำได้แสดงให้เห็นว่าวิธีการปฏิบัติที่จะทำให้เกิดการยอมรับและเป็นแนวทางยึดเหนี่ยวของกลุ่มคน อันจะก่อให้เกิดแรงผลักดันนำไปสู่หนทางบรรลุจุดหมายนั้น เป็นกระบวนการอันจะดำรงรักษารูปแบบเดิมเอาไว้หรือมีการเปลี่ยนแปลงให้เกิดรูปแบบใหม่ก็ตาม ก็ถือว่ากระบวนการนั้นเป็นอุดมการณ์ทางการเมือง (Political ideology) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย จะมีความคิดความเชื่อเกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกันของคนในสังคม การยอมรับหลักเหตุผล การยอมรับเสียงข้างมาก และเคารพเสียงข้างน้อย เป็นต้น⁴ อุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ระบบความเชื่อหรือระบบความคิดที่อธิบายบทบาทของคนในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับรัฐ ความเป็นมาของระบบสังคมในอดีต สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มของอนาคต รวมถึงการวางแนวทางประพฤติกติและวิธีปฏิบัติ ของคนในสังคมเพื่อ

² โสิต สุตานันท์ ในมติชนออนไลน์ “การเมืองการปกครองในโลกอนาคต” วันที่ 11 พฤษภาคม 2561 https://www.matichon.co.th/article/news_948007

³ จีโรซค วีระสัย, สุรพล ราชภัณฑารักษ์ และสุรพันธ์ ทับสุวรรณ. รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547. หน้า 244 – 245.

⁴ ปธาน สุวรรณมงคล, อุดมการณ์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=อุดมการณ์>

มุ่งหวังที่จะก้าวไปสู่สังคมการเมืองอันพึงปรารถนา โดยมีข้อเรียกร้องที่จะให้คนในสังคมยอมรับเชื่อมั่น ศรัทธา ในอุดมการณ์ทางการเมืองนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันของคนในสังคมที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังที่มุ่งหวังไว้ สิทธิทางการเมืองที่อธิบายความเป็นมาของระบบสังคมมนุษย์ในอดีต สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต การวางแผนทางความประพฤติสำหรับสมาชิกในปัจจุบันและสำหรับการบรรลุถึงความมุ่งหวังในอนาคตพร้อมทั้งให้ความหมายแก่ชีวิต แก่ความประพฤติและความสัมพันธ์ที่มนุษย์มีต่อสิ่งแวดล้อมและระบบสังคมทั้งหมด⁵ ระบบความเชื่อที่มุ่งอธิบายและสนับสนุนให้เห็นว่า ระเบียบทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นที่พึงประสงค์สำหรับสังคมที่มีอยู่แล้วหรือเสนอให้มีขึ้นใหม่โดยมีแนวทางหรือวิธีการในการไปสู่วัตถุประสงค์สำหรับสังคมที่มีอยู่แล้วหรือเสนอให้มีขึ้นใหม่โดยมีแนวทางหรือวิธีการในการไปสู่วัตถุประสงค์ของอุดมการณ์นั้นไว้ด้วย นั่นคือ อุดมการณ์ทางการเมืองมีลักษณะอันเป็นกฎเกณฑ์ทางการเมืองที่วางไว้เป็นแบบแผนเพื่อใช้เป็นแนวทางที่จะให้มีการปฏิบัติตามโดยมีเป้าหมายที่ต้องการบรรลุด้วย⁶ ดังนั้น ระบบความคิดทางการเมืองและความเชื่อในทางการเมืองของนักคิดคนเดียวหรือหลายคน ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในสังคมนั้นๆ ระบบความคิดและความเชื่อนั้นได้หล่อหลอมจนผสมกลมกลืนเป็นกรอบหรือหลักเกณฑ์ของแนวทางความประพฤติของสมาชิกของสังคมทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคตให้ขับเคลื่อนไปตามทิศทางของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นๆ

อุดมการณ์ทางการเมืองยุคกระแสทุนและข้อมูลข่าวสาร

ภาพลักษณ์ภายนอกที่ประชาชนมองเห็นนักการเมืองที่ตนเองต้องการเลือกให้เป็นตัวแทนเข้าสู่สภา อีกทั้งคุณสมบัติของนักการเมืองประชาชนต้องการนั้น บางทีดูภายนอกอาจจะเห็นว่ามีอุดมการณ์ทางการเมือง แต่จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปนักการเมืองที่ประชาชนต้องการก็คือไม่โกงกิน ซื่อสัตย์ ขยันทำงาน นอกจากนั้นก็ไม่มีพฤติกรรมคอร์รัปชันที่จะเกิดทั้งทางตรงและเชิงนโยบาย แต่กระนั้นก็ตามจะพบว่า มีนักการเมืองจำนวนมากพยายามใช้กลยุทธ์สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง การสร้างข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ที่เป็นช่องทางการสื่อสารให้ประชาชนได้รับรู้ นักการเมืองพยายามทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ โดยที่ไม่ได้เป็นการสานสร้างอุดมการณ์ทางการเมือง จนทำให้เกิดข้อกังขาว่า สื่ออาจจะมีส่วนร่วม ในการสร้างปรากฏการณ์นั้นด้วย อุทัย พิมพ์ใจชน⁷ ได้แบ่งพฤติกรรมของนักการเมืองไทยออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย

1. นักการเมืองอาชีพ หมายถึง ผู้ที่เล่นการเมืองด้วยอุดมการณ์จริง ๆ นักการเมืองประเภทนี้เมื่อมีการเลือกตั้งเมื่อใดก็ต้องลงเลือกตั้งทุกครั้ง ถือว่าการเมืองคือชีวิตและมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเมือง

⁵ อ่างใน สยาม คำปรีดา, สังคมกับการปกครอง, (ปทุมธานี: โรงพิมพ์ไทยรายวัน, 2547), หน้า 120.

⁶ Reo M. Christenson, Ideologies and modern politics, (Harper & Row, 3rd edition, 1981), p.55.

⁷ อ่างใน สิริยา โสธน, นักการเมืองที่ตีในทัศนะของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดนนทบุรี, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546), หน้า 28-29

2. นักการเมืองประเภทเสียงโศกหรือแสวงโศก พวกนี้จะไม่มียุทธศาสตร์ทางการเมืองลงเลือกตั้งแต่ครั้งก็เพื่อโศกตีโศกช่วยเพื่อจะได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนปวงชนบ้าง

3. นักธุรกิจหรือพ่อค้าการเมือง นักการเมืองพวกนี้จะใช้เงินเป็นบันไดก้าวไปสู่ความสำเร็จทางการเมืองโดยจะให้ความสำคัญด้านเงินตราในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง นักการเมืองพวกนี้จะไม่เข้าใจว่าการเมืองคืออะไร เข้าใจแต่ว่าการเมืองคือการที่จะต้องเอาชนะทุกวิถีทาง

4. นักการเมืองประเภทน้ำเน่า นักการเมืองประเภทนี้เมื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง จะด่าต่อสู้อย่างตรงข้ามหรือด่าฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายตรงข้ามอยู่ตลอดเวลาและนักการเมืองประเภทนี้จะให้คำมั่นสัญญากับประชาชนเรื่อยไปไม่จำเป็นต้องยึดถือว่าสัญญาเหล่านั้นจะต้องปฏิบัติได้หรือไม่อีกอย่างหนึ่ง นอกจากจะให้คำมั่นสัญญาต่าง ๆ แก่ประชาชนแล้ว เมื่อมีข่าวของพอที่จะแจกจ่ายให้แก่ประชาชนก็จะรีบแจกจ่ายเพื่อจะเรียกร้องคะแนนนิยมจากประชาชน

ภาพลักษณ์ภายนอกที่ประชาชนมองเห็นนักการเมืองคือบุคคลผู้ซึ่งยอมอุทิศชีวิตเพื่อรับใช้ประชาชนและประเทศชาติในด้านกิจกรรมทางการเมือง เพื่อยังความยุติธรรมและสันติให้แก่สังคมและพิทักษ์ผลประโยชน์พร้อมกับยังความสมบูรณ์พูนสุขให้แก่ประชาชนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นการเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัว เพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม ประชาชนมองว่านักการเมืองเหล่านี้เป็นนักการเมืองในอุดมคติเพราะมีอุดมการณ์ดังกล่าว และในสังคมการเมืองไทยก็จะมีนักการเมืองที่สามารถแบ่งตามกลุ่มอาชีพคือ กลุ่มนักการเมืองที่มาจากสายทหาร สายพ่อค่านักธุรกิจ และสายข้าราชการพลเรือน นักการเมืองเหล่านี้เป็นคนกลุ่มน้อยที่มีบทบาทอย่างมากต่อการกำหนดวิถีชีวิตของสังคม มีบทบาทคอยควบคุมการใช้กลไกรัฐด้วยวิธีการต่างๆ แต่สถานการณ์ของประเทศก็ส่งผลต่อบทบาทและอุดมการณ์ของนักการเมืองด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อครั้งระบบเศรษฐกิจการเงินของไทยอยู่ในภาวะฟองสบู่แตก การกำหนดให้มีแผนสวัสดิการสังคมก็เป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขการกู้ยืมเงินจากไอเอ็มเอฟและธนาคารโลก เมื่อได้ดำเนินการแล้วพบว่ามีความนิยมจากประชาชนในระดับที่น่าพึงพอใจ ดังนั้นจึงกลายมาเป็นสิ่งที่พรรคการเมืองตั้งใจเสนอให้แก่ประชาชน เพื่อจูงใจให้ประชาชนสนับสนุนพรรคการเมืองนั้น และทำให้มองเห็นว่าหัวใจของพรรคการเมืองคืออุดมการณ์และนโยบาย บรรดานักการเมืองต่างเล็งผลของเงื่อนไขดังกล่าว จึงมีการย้ายพรรคหรือการเข้าสังกัดกลุ่มการเมืองต่างๆ เพื่อประเด็นทางการเมืองจำเพาะในเวลานั้น จนมีข้อสงสัยและข้อถกเถียงในเวลาต่อมา ที่มีการนำเสนอนโยบายในลักษณะดังกล่าวหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่องความเป็นไปได้และความยั่งยืนของโครงการต่างๆ ตลอดจนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นตามมา อันจะมีผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านสังคม⁸ ภาพลักษณ์ภายนอกที่ประชาชนมองเห็นว่าพรรคการเมืองทั้งหลายพยายามชูอุดมการณ์และนโยบายหลักที่ถูกใจประชาชนเพื่อให้ได้คะแนนเสียงจากประชาชน แต่ในความเป็นจริงจะทำได้หรือไม่ได้ พรรคการเมืองก็ไม่ได้คำนึงถึงมากนัก ดังนั้นประชาชนทั้งหลายจึงไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญกับอุดมการณ์หรือนโยบายของพรรค และมองว่าอุดมการณ์หรือนโยบายของพรรคเป็นคำมั่นสัญญาที่ไร้คุณค่าและน้ำหนัก แต่ก็ยังมีบางกรณีเช่นกันที่

⁸ นันทวุฒิ พิพัฒน์เสรีธรรม, ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเกิดขึ้นของประชานิยมในประเทศไทย, วารสาร เศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์, 2551, 26 (3), 22-25.

อุดมการณ์หรือนโยบายของพรรคการเมืองมีความหมายต่อผลการเลือกตั้ง ดังจะเห็นได้จากอดีตที่ผ่านมาในการเลือกตั้งของเขตกรุงเทพมหานครหรือเขตชุมชนเมืองที่ส่งผลสะท้อนอย่างชัดเจน

การเป็นนักการเมืองที่ดีนั้นนอกจากจะมีคุณสมบัติที่ดีที่พึงประสงค์แล้วยังต้องสะท้อนให้เห็นถึงการมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ดีซึ่งมีลักษณะดังนี้⁹ 1)นักการเมืองที่มีความรู้ความสามารถ 2)เป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล 3)เป็นบุคคลที่มีจริยธรรมและศีลธรรม 4)สามารถอุทิศชีวิตเพื่อชาติใช้หนี้แผ่นดิน 5)ต่อสู้ในกระบวนการทางการเมืองอย่างเที่ยงธรรม 6)สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่อารยะ 7)ผดุงไว้ซึ่งหลักนิติธรรม นอกจากนี้การมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ดีในลักษณะเดียวกันคือการมีนักการเมืองที่สร้างสรรค์มักจะแสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ทางการเมืองที่สร้างสรรค์เช่นเดียวกัน เพราะคุณลักษณะนักการเมืองนั้นมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองเป็นสิ่งสำคัญ¹⁰ แต่สังคมของประเทศประชาธิปไตยเสรี เริ่มเกิดปัญหาการสร้างเงื่อนไขต่างๆ ขึ้นมาอย่างต่อเนื่องนั้นคือการที่นักธุรกิจการเมืองได้ระดมทุนเข้าพรรคการเมือง แล้วต่อมาเข้าควบคุมกลไกทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศได้

3.บทสรุป

คำว่า “อุดมการณ์” เป็นคำที่ถูกมองว่าตีความหมายเป็นบวก สามารถนำมาใช้ให้เกิดแรงผลักดันนำไปสู่หนทางบรรลุจุดมุ่งหมายอันจะทำให้ธำรงรักษารูปแบบเดิมเอาไว้หรือมีการเปลี่ยนแปลงให้เกิดรูปแบบใหม่ โดยที่ประเทศไทยมีอุดมการณ์ทางประชาธิปไตยเป็นหลักการในการบริหารประเทศ แม้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองและสถานการณ์ทางการเมืองอาจจะไม่สอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองในบางเวลา เป็นสังคมที่ถูกครอบงำด้วย “อุดมการณ์ทางการเมือง” และ “วัฒนธรรมอำนาจนิยม” ที่มีการหยิบยื่นให้ เพราะปัจจุบันมีอิทธิพลของนิติบุคคลที่มีทรัพย์สินเงินทองมากกว่างบประมาณแผ่นดินในหลายประเทศ สามารถระดมทุนเข้าควบคุมกลไกทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศต่างๆ ได้ เมื่อประชาชนต้องการเลือกตั้งตัวแทนเข้าสู่รัฐสภา ซึ่งประชาชนต้องการตัวแทนที่ไม่โกงกิน มีความซื่อสัตย์ ซынทำงาน เป็นบุคคลผู้ซึ่งทุ่มเทชีวิตเพื่อรับใช้ประชาชนและประเทศชาติในด้านกิจกรรมทางการเมือง เพื่อยังความยุติธรรมและสันติให้แก่สังคม และพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

เอกสารอ้างอิง

- จิระโชค วีระสัย, สุรพล ราชภัณฑารักษ์ และสุรพันธ์ ทับสุวรรณ. รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547.
 นันทวุฒิ พิพัฒน์เสรีธรรม, ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเกิดขึ้นของประชานิยมในประเทศไทย, วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์, 2551, 26 (3), 22-25.

⁹ ลิขิต อีระเวคิน, มติชน. 2544. กรุงเทพมหานคร: 16 เมษายน 2544. หน้า 8.

¹⁰ เกரியงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, คุณลักษณะของนักการเมืองที่สร้างสรรค์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา :

ลิขิต ธีรเวคิน,มติชน. 2544. กรุงเทพมหานคร : 16 เมษายน 2544.

สยาม คำปรีดา, สังคมกับการปกครอง, ปทุมธานี: โรงพิมพ์ไทยรายวัน, 2547.

สิริยา โสธน, นักการเมืองที่ดีในทัศนะของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดนนทบุรี, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

Reo M. Christenson, Ideologies and modern politics, (Harper & Row; 3rd edition, 1981)

แหล่งข้อมูลออนไลน์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, (ออนไลน์), แหล่งที่มา :

<http://www.kriengsak.com/node/887>

ปธาน สุวรรณมงคล, อุดมการณ์, (ออนไลน์), แหล่งที่มา :

<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=อุดมการณ์>

โสิต สุตานันท์ (มติชนออนไลน์), แหล่งที่มา :

https://www.matichon.co.th/article/news_948007

วัฒนธรรมการเมืองใหม่กระแสสังคมไทยสมานฉันท์ :
ความคิดทางการเมือง กระบวนการสร้างความสมานฉันท์
เพื่อท้องถิ่นเข้มแข็ง*

A New Political Culture in Thailand Harmonious
Society : Political Thought and Building the
Solidarity Process for the Strengthen Local

พรรษา พุฒยงกูร

Pansa Bridhyankura

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University,

79 M.1, Lamsai, Wang-noi, Phra Nakorn Si Ayutthaya 13170, Thailand.

Email: Drpansa@gmail.com

Doi : 10.14456/jmcpupeace.2017.23

บทคัดย่อ

หากมองในมิติทางการเมืองจะพบว่าสังคมไทยปัจจุบันยังไม่มีวัฒนธรรมการเมืองที่ประชาชนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นทางการเมือง แต่หากมองมิติชุมชนเข้มแข็งสังคมไทยมีวัฒนธรรมการเมืองที่ประชาชนมีปัญหามีความเห็นต่างมีความขัดแย้ง แต่กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับข้อเท็จจริงส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง วัฒนธรรมการเมืองใหม่กระแสสังคมไทยสมานฉันท์ของประเทศไทย เพื่อท้องถิ่นเข้มแข็งจากชุมชนต้นแบบประยุกต์ใช้กิจกรรมทางการเมืองสร้างชุมชนเข้มแข็งแบบสมานฉันท์ ความขัดแย้งมีอยู่จริงในสังคมไทย ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ภายใต้การขัดเกลาทางพระพุทธศาสนา ในลักษณะเป็นระบบควบคุมสังคมให้สุขสงบ หลักธรรมในลักษณะเป็นกฎ กระบวนการ ขั้นตอนแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

บทความนี้ ให้ความใส่ใจกับคำถาม “สังคมไทยจะสมานฉันท์ทางการเมืองได้ด้วยวิธีการใด” “นักการเมืองจะมีมุมมองใหม่แทนการมองแบบแย่งชิงได้อย่างไร” “พระพุทธศาสนามีหลักธรรมใดมาสร้างรูปแบบการเมืองใหม่เน้นความสมานฉันท์” ที่จะต้องตอบในสถานการณ์ปัจจุบันความขัดแย้ง ความเข้มแข็งของชุมชนจากฐานความขัดแย้งในโอกาสต่อไป นั่นคือการใช้หลักสาราณียธรรมมาปฏิบัติ เริ่มจาก กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม สาราณโกศล สีสสามัญญตา ทิฏฐีสามัญญตา

คำสำคัญ: วัฒนธรรม; การเมืองใหม่; สมานฉันท์; ท้องถิ่นเข้มแข็ง

*Received January 30, 2017; Accepted April 4, 2017.

Abstract

The Thai society is not currently reconciliation. when looking at the dimension of the city of the people did not dare to show the political opinions, but if the 3D view community empowerment. The Thai society reconciliation community there is a problem with the comment has a conflict, but dare to provide feedback to accept the fact to the community development strong culture of the new city of Thai society reconciliation of Thailand to strengthen the local community template Application Activities create a community empowerment. a reconciliation.

The conflict is actually in the Thai society economic impact to the city of society and culture under Refine the Buddhist temples in a control system to social peace in the Dhamma. As a rule the process steps troubleshooting in the system. This article is to pay attention to the question “Thai society will be reconciliation of the city in any way,” “politicians will have a new View instead of looking at a fight?” “Buddhist Dhamma has come to create a new city highlights solidarity” that will have to be answered in the current situation of conflict the strength of communities from the base of the conflict in the next opportunity. It is used to treat Saraniya-Dhamma start kayakamma vacikamma manokamma Sadharana-bhogi Sila-samannata and Ditthi-samannata.

Keywords: Culture; Political; Reconciliation; Strong Local

บทนำ

ความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ.2549-2553 สูญเสียชีวิตไม่ต่ำกว่า 100 คน บาดเจ็บรวมถึงผู้สูญหายอีกจำนวนหนึ่งที่ยังไม่ปรากฏข้อมูล ความสูญเสียทางวัตถุ อาคาร สถานที่ต่าง ๆ อีกหลายแห่ง สังคมไทยในห้วงเวลาที่ผ่านมานี้ ประชาชนไม่สามารถพูดคุยเรื่องความคิดเห็นทางการเมืองเป็นการทั่วไป แม้กระทั่งการพูดคุยกับญาติหรือเพื่อนสนิท (วุฒิสาร ตันไชย และคณะ : 2559) การแตกแยกกันเป็นฝักฝ่ายของประชาชนตามความเห็นที่ต่างกันไปตามข่าวการเมือง ทำให้ประเทศชาติอ่อนแอ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ มูลเหตุเริ่มต้นจากอำนาจกิเลสของประชาชนและนักการเมืองที่สมยอม “ไม่มีนักการเมืองที่ไหนไม่โกงกินหรือโกง แต่ยังมีโกงกินน้อยๆ น้อยก็แล้วกัน แล้วบริหารประเทศให้ฉันได้มีอยู่มีกินบ้างนะ” พุทธิชชัยยุทธวงการ มีทั้งเห็นด้วยและต่อต้าน

การคอร์รัปชัน และการออกมาแสดงจุดยืนกำจัดคอร์รัปชัน สะท้อนความไม่สมานฉันท์ ความขัดแย้งทางการเมือง การรวมกลุ่ม การสร้างอำนาจต่อรอง ยิงวนเวียนอยู่กับการปฏิวัติ รัฐประหาร กระบวนการที่แฝงอยู่ในโครงสร้างการเมืองระดับชาติและระดับการเมืองภาคประชาชน มีความขัดแย้ง เกิดกลุ่มสนับสนุนกลุ่มต่อต้านทางการเมือง (สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.วราภุมิ สุวะโสภณ, 2559) ความขัดแย้งทางการเมืองที่มีความรุนแรงตั้งแต่ปี 2548 – 2549 เป็นต้นมา และจนถึงปัจจุบันนี้ ก็ยังคงไม่ลดลง แม้ว่าดูเหมือนจะลดน้อยลง เรื่องของการใช้ความรุนแรง แต่ในความเป็นจริงแล้ว ความขัดแย้งไม่ได้ลดลง เพราะฝ่ายที่มีความขัดแย้ง ต่างฝ่ายก็ต่างสร้างสมกำลัง ให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น และทิศทางแนวโน้มของปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในอนาคตน่าจะมีความรุนแรงมากขึ้นทุกรูปแบบ (online : 28 ต.ค. 2559) การคอร์รัปชัน และการออกมาแสดงจุดยืนกำจัดคอร์รัปชัน สะท้อนความไม่สมานฉันท์ ความขัดแย้งทางการเมือง การรวมกลุ่ม การสร้างอำนาจต่อรอง วนอยู่กับการปฏิวัติ รัฐประหาร กระบวนการที่แฝงอยู่ในโครงสร้างการเมืองระดับชาติและระดับการเมืองภาคประชาชน มีความขัดแย้ง เกิดกลุ่มสนับสนุน กลุ่มต่อต้านทางการเมือง ((online : 28 ต.ค. 2559) ความขัดแย้งทางการเมืองที่มีความรุนแรงตั้งแต่ปี 2548 – 2549 เป็นต้นมา และจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งก็ยังคงเห็นว่าดูเหมือนจะลดน้อยลง เรื่องของการใช้ความรุนแรง แต่ในความเป็นจริงแล้ว ความขัดแย้งไม่ได้ลดลง เพราะฝ่ายที่มีความขัดแย้ง ต่างฝ่ายก็ต่างสร้างสมกำลัง ให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น และทิศทางแนวโน้มของปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในอนาคตน่าจะมีความรุนแรงมากขึ้นทุกรูปแบบ

สวนดุสิตโพลสำรวจผู้นำชุมชน เผยว่า 34.92% ชี้ให้เห็นความขัดแย้งของนักการเมืองปัญหาชาติ 33.72% เน้นสร้างความรู้ทางการเมือง 54.92% ผ่ากรัฐทำงานยึดประโยชน์ประชาชน 42.58% ให้ฝ่ายค้านค้านสร้างสรรค์ 57.26% ขอนักการเมืองสุจริต 41.75% วอนทหารให้คำนึงถึงชาติ 44.66% จี้ให้ตำรวจเข้มงวด กม. 81.55% เน้นข้าราชการซื่อสัตย์ 52.94% หวังนักวิชาการสอนสิ่งที่เป็นประโยชน์ 47.83% เตือนแดงอย่ารุนแรง 50.52% ชวนเหลืองมีเหตุผล 38.14% ขอคนทั่วไปใช้สติฟัง 39.47% ดึงผู้นำอย่าเป็นเครื่องมือ 56.79% ขอผู้นำศาสนาฝังจิตสำนึกดี (online : 28 ต.ค. 2559) ปรับพฤติกรรมกลุ่มการเมืองที่สืบต่อเรียนแบบจนเกิดเป็นวัฒนธรรมทางการเมือง ต่างความคิด ต่างแนวปฏิบัติ ต่างกลุ่มองค์กร นำไปสู่ความขัด

แย้งทางการเมืองไทยมีทั้งผลดีและความผิดพลาด ส่งผลสะท้อนต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย หากการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งสำคัญที่สุด คือ เสรีภาพ และความเสมอภาค ความเป็นได้ที่เสรีภาพของประชาชนถูกปิดกั้น และความเสมอภาคในฐานะความเป็นมนุษย์ได้ถูกลดทอนด้อยค่าลงไป (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2558) นำไปสู่การสร้างกระแสทางการเมือง การนำกระแสที่ประชาชนนิยมไปสร้างแรงขับเคลื่อนทางการเมือง เพิ่มพลัง เพิ่มความขัดแย้งทางการเมือง

กระแสทางการเมือง คือ ประชาชนแสดงพฤติกรรมต่อต้านอำนาจรัฐ เกิดกลุ่มด้านอำนาจรัฐ และกลุ่มสนับสนุนอำนาจรัฐ นำไปสู่การสร้างแนวคิดทางการเมือง กระบวนการปลูกฝังอบรม หล่อหลอมกลุ่มเอกลักษณ์ทางการเมืองทั้งทางตรงคือจากสถาบันการศึกษา และทางอ้อม มีวัฒนธรรมที่ต่างกัน (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2551 : 107) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ปรากฏอยู่ในสังคมไทยผลัดเปลี่ยนไปมาในสังคมการเมืองไทยมาโดยตลอด การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยให้เข้มแข็งจึงต้องพิจารณาถึงวัฒนธรรมทางการเมือง และโครงสร้างทางการเมืองด้วย (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559) ประกอบด้วยกลุ่มทางการเมืองอุดมการณ์ซึ่งมีการปรับเปลี่ยน แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการเมืองส่งผลกระทบต่อหลากหลายมิติ

วัฒนธรรมการเมืองใหม่กระแสสังคมไทยสมัยใหม่ : ความคิดทางการเมือง กระบวนการสร้างความสมานฉันท์เพื่อท้องถิ่นเข้มแข็ง ซึ่งนำไปสู่การสร้างกระแสการแสดงออกทางการเมืองของสังคมไทยแบบสมานฉันท์ การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองระดับชุมชนสะท้อนการเมืองระดับประเทศ รูปแบบและวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ผู้การยอมรับความแตกต่างของสังคมไทย ก่อเกิดกระบวนการสร้างความสมานฉันท์เพื่อท้องถิ่นเข้มแข็ง การค้นหาชุมชนต้นแบบการเมืองใหม่ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนพัฒนาการเมือง การประยุกต์ใช้กิจกรรมทางการเมืองสร้างชุมชนเข้มแข็ง แบบสมานฉันท์ การขยายแนวคิด องค์ความรู้การเมืองแบบสมานฉันท์สู่องค์กรอื่นๆ โดยเฉพาะสถานศึกษาทุกระดับ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการต่อไป

วัฒนธรรมการเมืองใหม่กระแสสังคมไทยสมัยใหม่

วัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับชีวิตของคนเรานับแต่เกิดจนตาย ครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นแบบแผนในความคิด และการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง สร้างระเบียบกฎเกณฑ์ วิธีในการปฏิบัติ การจัดระเบียบ ตลอดจนจนความเชื่อ ความนิยม ความรู้ กติกาทั้งหลายทั้งปวงที่สมาชิกของสังคมได้ตกลงร่วมกันไว้ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ความดีงาม และการปฏิบัติตามความคาดหวังของผู้อื่น วิธีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม มีวิวัฒนาการสืบทอดกันเป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมต้องมีการเรียนรู้ แม้ว่าเป็นการเรียนรู้ แบบไม่รู้ตัวก็ตาม

การเมืองมีความสำคัญต่อสังคมไทย วัฒนธรรมไทย การเมืองแบบไทยๆ สำหรับมนุษย์อย่างมาก ดังจะพิจารณาได้จากนิยามของ อริสโตเติลที่ว่า “มนุษย์คือสัตว์สังคม” (Man is by nature a social animal) (ธรรมนุญ เพ็งทอง, 2549) วิวัฒนาการและโครงสร้างเกี่ยวกับสังคม มนุษย์หลีกเลี่ยงการเมืองไม่ได้ เพราะการเมืองนั้นช่วยจัดระเบียบทางอำนาจให้กับมนุษย์จนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปลอดภัย และมีประสิทธิภาพในการประกอบกิจการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ความซับซ้อนมีอิทธิพลต่อรูปแบบการเมืองและการปกครองเป็นลูกโซ่กันไป เราอาจมองการเมืองว่าผูกติดกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในมิติของชนชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม ปฏิบัติการทางชนชั้นประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการรักษาหรือการเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของพลังทางชนชั้นต่างๆ ที่เข้ามาต่อสู้กัน ในพื้นที่ของรัฐแต่ละรูปแบบนำไปสู่ความขัดแย้งและการต่อสู้กันทางชนชั้น

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเก่าที่ใช้อยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง อาทิเช่น วัฒนธรรมการเลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้ง ความเชื่อในการเลือกตั้ง หรือ อีกตัวอย่างหนึ่ง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วม เป็นต้น ผู้คนก็ยังไม่สนใจเรียกร้องสิทธิทางการเมือง ไม่ได้คิดว่าตนมีบทบาทหรืออิทธิพลทางการเมืองต่อระบบ การแสดงบทบาททางการเมืองมักถูกกระตุ้นด้วยผลประโยชน์แทนการแสดงสิทธิทางการเมือง โดยแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่นการไปเลือกตั้ง การไปชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ทำให้ระบบการเมืองไม่มั่นคง ประชาธิปไตยไม่มีเสถียรภาพ และเป็นระบบการเมืองที่เอื้อให้ ทหาร กลุ่มการเมืองบางกลุ่ม พรรคการเมือง แทรกแซงทางการเมือง หรือชักจูงทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งเอื้อต่อการเกิดปัญหา การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นอย่างระบบการเมืองในประเทศไทยด้วย เพราะประชาชนไม่ตระหนักในคุณค่าของสิทธิทางการเมืองของตน ผลตามประเทศไทยเกิดความขัดแย้งยากต่อการประสานจากการสำรวจข้อมูลเชิงลึก ผู้ตอบส่วนมากไม่กล้าแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยเฉพาะการระบุชัดเจนว่าตนเองอยู่กลุ่มการเมืองใด สะท้อนความขัดแย้งในสังคมไทยในมิติทางการเมืองอยู่ระดับที่รุนแรง

สังคมไทยปัจจุบันมีภาพลักษณ์ของการขาดความสมานฉันท์อยู่ ตัวชี้วัดที่สามารถบ่งบอกได้ ว่าคนไทยยังมีความสมานฉันท์กันน้อย แบ่งพรรค แบ่งสี เช่น สีเหลือง สีแดง หรือสีอะไรอื่น ๆ แล้วแต่นำมาอ้างความเห็นไม่ค่อยลงรอยกัน โดยเฉพาะในระดับการเมือง ถ้าฝ่ายหนึ่งต้องการทำอย่างนี้ อีกฝ่ายหนึ่งไม่เห็นด้วย คัดค้านการกระทำดังกล่าวไม่ให้เกิดผลสำเร็จ ใช้สื่อแสดงเหตุผลของตนเองเพื่อให้คนอื่นเข้ามาเป็นเครือข่าย หรือสมัครเป็นสมาชิก หรือเป็นพรรคพวกตนเอง ซึ่งเราจะเห็นได้ในรูปต่าง ๆ ในปัจจุบันปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์ โจมตีและให้ร้ายป้ายสีกันและกันในทางการเมือง โจมตีกันในสื่อจนเป็นปัญหาของสังคม ประชาชนสับสน ใครถูกใครผิดและก่อให้เกิดปัญหาทางการเมือง การเมืองขาดเสถียรภาพมุ่งทำร้าย และสร้างสัญลักษณ์ของฝ่าย ของกลุ่มสี ถกเถียงกันอย่างชนิดไม่ยอมที่จะให้โอกาสแม้แต่พูดแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะ

ข้อดีของการเห็นไม่ลงรอยกัน แสดงออกทางความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาได้อย่างเสรี มีข้อดีอยู่ ก่อให้เกิดการถ่วงดุลกัน ทำให้เกิดความรอบคอบในการที่จะปล่อยให้กลุ่มคนที่กุมอำนาจรัฐ ไม่ให้สามารถทำอะไรตามใจได้โดยไม่ยอมฟังเสียงข้างน้อย การถ่วงดุลอำนาจกันจะทำให้เกิดความรอบคอบขึ้น ก่อให้เกิดการสร้างมุมมองความคิดที่หลากหลายในการพัฒนา ความคิดไม่ถูกจำกัดไว้หรือไม่ถูกบล็อกไว้ ทำให้แต่ละคนสร้างความคิดเห็นได้อย่างเสรีและสามารถนำมาใช้ประโยชน์แก่ประเทศชาติได้ ทำให้เกิดมุมมองทางวิชาการที่หลากหลายและกว้างขวาง การที่คนเราได้แสดงออก อย่างสร้างสรรค์และเสรีจะทำให้เกิดมุมมองทางวิชาการที่หลากหลาย และเป็นอิสระทางความคิดก่อให้เกิดองค์ความรู้และแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

ความขัดแย้งที่มีมิติทางการเมือง

ความขัดแย้งที่มีมิติทางการเมือง กับเป็นความคิดเห็นแตกต่างนำไปสู่การปกป้องผลประโยชน์ การใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น การตรวจสอบ ร่วมรับแบ่งปันผลประโยชน์สร้างชุมชนเข้มแข็ง สังคมเข้มแข็ง หนึ่งมองมิติการเมืองแบบสร้างสรรค์ ผูกติดกับประชาสังคมสมัยใหม่ เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่อารยชนหรือเสรีชนใช้ในการประนีประนอม และแบ่งปันผลประโยชน์ ภายในหน่วยการปกครองหนึ่งๆ มีความแตกต่างกันทั้งในทางคุณค่า และความรู้สึก ผูกพันกันได้โดยความภักดีและความรู้สึกผูกพันกับสังคมในการพัฒนาทางการเมือง สังคมจะต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ ความไว้วางใจ ความไม่ไว้วางใจและความสงสัย วัฒนธรรมทางการเมืองจะถูกสร้างขึ้นในสังคมโดยพื้นฐานของความเชื่อ เสรีภาพและการให้ความสำคัญของพลังฝ่ายตรงข้าม เพื่อเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น การก่อตัวเป็นองค์การทางสังคม การรวมเป็นองค์การหรือสมาคมแบบจีนมักจะเป็นในระดับญาติมิตร ซึ่งมั่นคงและมีพลัง รักความสงบและการประนีประนอม คนไทยส่วนใหญ่รักความสงบ ไม่นิยมความรุนแรง การเปลี่ยนแปลง ทางการเมืองส่วนใหญ่ จึงเป็นไปอย่างสงบค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่มีการเสียเลือดเนื้อมากนัก คนไทยมักหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง มีความอดทนต่อการเอาใจเขามาใส่ใจเรา นิสัยถ่อมตัว เกรงใจผู้อื่น รวมทั้งความสุภาพ เมตตาต่อผู้อื่น ตามแบบวัฒนธรรมไทยวัฒนธรรมพุทธ

หลักสาราณียธรรม : หลักสมานฉันท์

หลักสาราณียธรรม ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน คิดถึงกัน ต้องการอยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน บนพื้นฐานความแตกต่าง มีอยู่ 6 ข้อ คือ (ที.ปา.(ไทย) 11/324/321-322)

1. กายกรรม อันประกอบด้วยเมตตา คือ การกระทำทางกายที่ประกอบด้วยเมตตา เช่นการให้การอนุเคราะห์ช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ทำร้ายผู้อื่นที่แสดงความคิดเห็นแตกต่าง ถ้าทำร้ายเขาเราจะอยู่กับใครในสังคม เมตตาต่อเขา เขาก็เป็นเพื่อนเรา

2. วลีกรรม อันประกอบด้วยเมตตา คือ การมีวาจาที่ดี สุภาพ อ่อนหวาน พุดมีเหตุผล ไม่พุดให้ร้ายผู้อื่นทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน แสดงความคิดเห็นทางการเมือง นำเนื้อข้อมูล คำนิ่งถึงผลกระทบหลังการพุด เราไม่ต้องการคำพุดไม่จริง ไม่มีเหตุ ผู้อื่นก็เช่นกัน

3. มโนกรรมอัน ประกอบด้วยเมตตา คือ ความคิดที่ประกอบด้วยเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลัง เป็นการคิดดีต่อกันไม่คิดอิจฉาริษยาหรือไม่คิดมุ่งร้ายพยาบาท หากทุกคนคิดแล้วปฏิบัติเหมือนกันความสามัคคีก็จะเกิดขึ้นในสังคม ความขัดแย้งแบ่งฝ่ายจะไม่เกิดขึ้นในสังคมไทย

4. สาธารณโภคี คือ การรู้จักแบ่งสิ่งของให้กันและกันตามโอกาสอันควร เพื่อแสดงความรักความหวังดีของผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน แบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ยอมรับ พึ่งพอใจในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น เสียสละผลประโยชน์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน ทั้งนี้ในชีวิตจริงไม่ผลประโยชน์ใดเกิดขึ้นแล้ว แบ่งได้เท่าๆกัน การแบ่งปัน เสียสละ จะทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

5. สีสสามัญญา คือ ความรักใคร่สามัคคี รักษาดีอย่างเคร่งครัดเหมาะสมตามสถานะของตนมีความประพฤติสุจริตปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหมู่คณะ ไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่น นักการเมือง ผู้ทำกิจกรรมทางการเมืองต้องมีศีล อย่างน้อย ศีล 5

6. ทิฐิสามัญญา คือ การมีความเห็นร่วมกัน ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นร่วมมือร่วมใจในการสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสงบ

ธรรม 6 ประการ เหมาะสำหรับสังคมไทยนำมาสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ ที่ผู้ใดได้ประพฤติ จะเกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกื้อกูลกันไม่ทะเลาะวิวาทกัน อันจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีกันตลอดไป

การเมืองไทยแบบใหม่สมานฉันท์ คำว่า “สมานฉันท์” หมายความว่า “ความพอใจร่วมกัน” หรือ “ความเห็นพ้องกัน” พื้นฐานสำคัญไปสู่ความเจริญงอกงามของประเทศไทย ของสังคมไทย และของประชาชนชาวไทย “สมานฉันท์” เป็นได้ทั้ง “ผลลัพธ์” และ “วิธีการ” ถ้าเป็น “ผลลัพธ์” เราจะพุดว่า “ขอให้เกิดความสมานฉันท์ขึ้นในสังคมไทย” เป็นต้น แต่ถ้าพุดว่า “ขอให้เรามาสมานฉันท์กันเถิด” เรากาลังหมายความว่า ขอให้เรามา “ดาเนินการ” ในอันที่จะทำให้เกิดความสมานฉันท์ขึ้น จะเกิด ความ “สมานฉันท์” จริงแท้ได้ต้องมีทั้ง “กระบวนการ” ที่เห็นพ้องต้องกัน และการบรรลุ “ผลลัพธ์” ที่เห็นพ้องต้องกัน โดยเป็นความเห็นพ้องต้องกันของ “ฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งหมด” กระบวนการสมานฉันท์จะเปิดกว้างและยืดหยุ่นให้มีการจัดการตนเอง และจัดการร่วมกันจนลงตัวได้ในที่สุด ผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย สังคมเป็นปกติสุขได้ต่อเมื่อองค์ประกอบทั้งหมดมีความถูกต้องและเชื่อมสัมพันธ์กันอย่างลงตัว

พระธรรมกิตติวงศ์ (2551 : 6) กล่าวว่า การสร้างความสมานฉันท์ ต้องเริ่มที่ให้อภัย ไม่คิดว่าเป็นศัตรู มีปมวิวาทต่อกัน ไม่พุดร้ายด้วยอารมณ์ คำนิ่งถึงประโยชน์ส่วนรวม และการวางตัดให้เหมาะสม เคารพผู้ใหญ่ และรู้จักผ่อนปรน

ประเวศ วะสี (2551 : 2) กล่าวว่า ความถูกต้องของบุคคล องค์กร สถาบัน และ ความสัมพันธ์ที่ถูกต้อง คือปัจจัยแห่งความสมานฉันท์ ความถูกต้อง ประกอบด้วย 1. คิดถูก ประกอบด้วย การเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคน 2. พูดถูก ใช้สัมมาวาจา 3. ทำถูก ไม่ทำร้าย ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 4. มีความสัมพันธ์กันอย่างถูกต้อง

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2557 : 4) กล่าวถึง “แนวทางสมานฉันท์” ว่าจะ ประกอบด้วยความคิดหลัก 9 ประการ คือ (1) การเปิดเผย (2) ความยุติธรรม (3) ความพร้อมรับผิดชอบ (4) การให้อภัย (5) การเคารพความหลากหลายทางศาสนาวัฒนธรรม ส่งเสริมสานเสวนาระหว่างกัน (6) ถือเอาสันติวิธี (7) การเปิดพื้นที่ให้ความทรงจำที่เจ็บปวด (8) มุ่งแก้ปัญหาในอนาคตด้วยจินตนาการ (9) การยอมรับความเสี่ยงทางสังคม เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน

บทสรุป

สังคมไทยปัจจุบันไม่สมานฉันท์เมื่อมองมิติทางการเมือง แต่หากมองมิติชุมชนเข้มแข็งสังคมไทยสมานฉันท์ ชุมชนมีปัญหา มีความเห็นต่าง มีความขัดแย้ง กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับข้อเท็จจริงส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง วัฒนธรรมการเมืองใหม่กระแสสังคมไทยสมานฉันท์ของประเทศไทยเพื่อท้องถิ่นเข้มแข็งจากชุมชนต้นแบบประยุกต์ใช้กิจกรรมทางการเมืองสร้างชุมชนเข้มแข็งแบบสมานฉันท์หลักพุทธธรรมมาอบรมสั่งสอนให้ประชาชนทำกิจกรรมทางการเมืองแบบใหม่บนพื้นฐานความรัก ความหวังดีต่อกัน หลักสาราณียธรรม ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ต้องการอยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน บนพื้นฐานความแตกต่าง มีอยู่ 6 ข้อ คือ (1) กายกรรม ทำด้วยเมตตา คือ การกระทำทางกายที่ประกอบด้วยเมตตา (2) วาจากรรม พูดด้วยเมตตา คือ การมีวาจาที่ดี สุภาพ อ่อนหวาน พูดมีเหตุผล ไม่พูดให้ร้ายผู้อื่นทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน (3) มโนกรรมคิดด้วยเมตตา คือ ความคิดที่ประกอบด้วยเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลัง (4) สาธารณโภคี คือ การรู้จักแบ่งสิ่งของให้กันและกันตามโอกาสอันควร เพื่อแสดงความรักความหวังดีของผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน (5) สีลสามัญญตา รักษาศีลอย่างเคร่งครัด เหมาะสมและ (6) ทิฎฐิสามัญญตา คือ การมีความเห็นร่วมกัน รวมความคิดที่แตกต่างเป็นภาพรวมของสังคม

การเมืองไทยแบบใหม่สมานฉันท์ เป็นความพอใจร่วมกัน ความเห็นพ้องกัน บนพื้นฐานความเมตตา ความหวังดี ทำแล้วเขาคิดถึงเรา ต้องการอยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน กระบวนการสมานฉันท์เปิดกว้างและยืดหยุ่นให้มีการจัดการตนเอง และจัดการร่วมกัน สู่หมู่บ้านต้นแบบ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเห็นแตกต่าง ชื่อนอยู่ มีมุมมองหวังดีต่อกัน แลกเปลี่ยนความเห็น ข้อมูล การขยายข้อมูลที่เป็นจริง เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ส่งเสริม จุดกระแสการเรียนรู้ร่วมกัน ความขัดแย้งมีอยู่ทุกสังคมไทยปรับให้เกิดการสร้างสรรค์

References

- Chinvitkul, W. (2010). *Religions for Peace*, Interreligious Council of Thailand. Retrived October 28, 2019, <http://news.sanook.com>.
- Interview. Acting Second Lieutenant Dr. Waraphum Suwasopha. Municipal Clerk Hua Thale, Muang, Nakhon Ratchasima. April 18, 2016.
- Pengtong, T. (2006). *Human Relations and Self Development*. Bangkok: Tamurasaan.
- Phradhamkittivong. (2008). *Buddhist monks with a decade of development*. Bangkok: Printing of religion.
- Phradhamkittivong. (2008). *Buddhism brought to life*. Bangkok: Amarin Printing & Publishing
- Kongkirati, P. (2015). *Prachathipatai nai yuk plian phan*. Bangkok: samesky books.
- Prawet Wasi. (2008). *Instillation Awareness of Citizenship in Democratic Life*. bangkokbiznews, Manager%Online. (2014). *political News*. Retrived October 28, 2019, <http://www.mager.co.th>.
- Sathanand, C. (2014). *Peace Theory / culture*. Bangkok: Ruankaew printing
- Suksai, P. Political Situation 2004-2010. Retrived October 20, 2019, http://www.loveuthailand.com/site_id.
- Tanchai, W. and Other. (2016). *Sustainable Reconciliation in Thailand Nonthaburi*: King Prajadhipok's Institute.
- Thai PBS. (2016). *Reconciliation : a time bomb or exit Thailand?*. Retrived October 20, 2019, from <http://www.fes-hailand.kijhltomorg/ate%>
- Thamrongthanyawong, S. (2008). "The Backgrounds, Political Culture and Political Participation of Thai Youth Leaders" Research Reports Public Administration National Institute of Development Administration.
- The Secretarial of The House of Representatives. (2016). *Political Culture and Democracy Development*. Bangkok : Samatham.

References

- Beckingham, A. & Dugas, B. (1993). *Promoting Healthy Aging : A Nursing and Community Perspective*. Toronto : C.V. Mosby Company,.
- Ebersole, P., & Hess, P. (1985). *Toward Health Aging Human Needs and Nursing Response*. St. Louis : C. V. Mosby.
- Edelman, C., & Mandle, C. L. (1994). *Health Promotion Throughout The Lifespan*. St. Louis, MO : Mosby - Year Book,
- Kossuth, P.M. And Bengtson. V. (1988). *Sociological Theories of Ageing : Current Perspectives and Future Directions*. in Birren, J.E. And Bengtson, V.L. Eds. *Emergent Theories of Ageing*. New York : Springer Publishing Company.
- Miller, D. C. (1991). *Handbook of Research Design and Social Measurement*. 5th ed. Newbury Park, CA : Sage Publications.
- Pender, N. J. (1996). *Health Promotion in Nursing Practice*. 3rd Ed. Newyork : Appleton & Lange.
- Walker, A. (1997). *Ageing and Welfare Change In Europe*. Tokyo : Minerva.
- Heidrich, S.M. (1998). "Health Promotion in Old Age", *Annual Review of Nursing Research*, 16, 173 - 195.
- Jones, M. And Nies, M. A. (1996). "The Relationship of Perceived Benefits of and Barriers To Reported Exercise in Older African American Women", *Public Health Nursing*, 13, 151 – 158.
- Lin, T.Y., Viswanathan, S., Wood, C., Wilson, P.G., Wolf, N., Fuller, M.T. (1996). "Coordinate Developmental Control Of The Meiotic Cell Cycle and Spermatid Differentiation in Drosophila Males", *Development*, 122(4), 1331-1341.
- Nelson, D. B. (1991). "Conditional Heteroskedasticity in Asset Returns: A New Approach", *Econometrica*, 59, 347- 370.